

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بعد از تعطیلی طولانی، امروز مباحثه‌ی خودمان را شروع میکنیم؛ لکن دل‌های ما پر از اندوه و پر از غم است به خاطر این حادثه‌ی تلخی که در منا اتفاق افتاد و به معنای واقعی کلمه عید را عزا کرد. هر سال در موسم حج، مثل این روزهایی که اعمال حج و مناسک حج تمام شده است، کشور در یک شادی عمومی قرار دارد؛ حاجی‌ها برمیگردند، خانواده‌ها خوشحالند؛ پدرانشان، فرزندان‌شان، همسرانشان می‌آیند؛ خانواده‌ها خوشحالی میکنند که [حاجیان‌شان] آمدند، حج گذاشتند، موفق شدند. هر سال این جور است؛ اوقات شادی است. امسال این اوقات شادی تبدیل شده به اوقات غم. در بسیاری از استان‌های کشور، عدد کشته‌شدگان و جانبختگان بالا است و جنازه‌ها را باید بیاورند؛ دل‌ها واقعاً در این ایام داغدار است. خب انسان نمیتواند لحظه‌ای خود را از این غم فارغ بداند و دائم در این چندروزه این غم در دل‌های ما و دیگران سنگینی میکند. آنچه حالا نتیجه باید گرفت، این است که مسئولیت این حادثه‌ی سنگین و این فاجعه‌ی بزرگ بر دوش حکام عربستان است؛ باید مسئولیت‌شان را قبول کنند نسبت به این قضیه، اینکه فرافکنی کنند و دائم این [و آن] را متهم کنند و مدام خودشان از خودشان تعریف کنند کارهایی نیست که به جایی برسد؛ این فعالیت‌های عقیمی است. بالاخره دنیای اسلام سؤال دارد. بیش از هزار کشته از کشورهای مختلف اسلامی در یک حادثه‌ای، شوخی است؟ از کشور ما هم خدا میداند چند صد کشته! حالا مفقودین هنوز معلوم نیست کجا هستند؛ ممکن است عده‌ی بسیاری از اینها [جزو] جانبختگان باشند. چند صد کشته در یک حادثه - حادثه‌ی حج - چیز کوچکی است؟ شوخی است؟ دنیای اسلام باید برای این فکر کند؛ و اولین مطلب هم همین است که سعودی‌ها باید بپذیرند مسئولیت خودشان را، و به لوازم این پذیرش مسئولیت باید عمل بشود. اینکه به جای عذرخواهی از امت اسلامی و به جای عذرخواهی از خانواده‌ها، شروع کنند مدام همین‌طور حرف زدن به این و آن و متهم کردن و مانند اینها، راه به جایی نخواهد برد و ملت‌ها به‌طور جدی دنبال میکنند؛ این قضیه فراموش نخواهد شد. امیدواریم ان شاء الله خداوند خیر مقدر کند.